

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра туризму та рекреації

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(договір від «22» 04 2021 р.)

Ректор

А. А. Мазаракі

**ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ /
ORGANIZATION OF TOURISM**

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ заборонено

Автори: Михайліченко Г.І., доктор економічних наук, професор
Мазурець Р.Р., кандидат географічних наук, доцент

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри туризму та рекреації 06.11.2020 р., протокол № 7.

Рецензенти: Ткаченко Т.І., д.е.н., професор, зав. Кафедрою туризму та рекреації
Бойко О.В., співзасновник туристичної компанії «Travel Professional Group»,
директор департаменту;
Васильєва О.О., к.т.н., доцент, заст. декана факультету ресторанно-готельного
та туристичного бізнесу,
Сошко О.Г., к.філол.наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу,
гарант освітньої програми «Германські мови та література (переклад включно),
перша – англійська/ Germanic Languages and Literatures (translation including),
first – English».

ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ / ORGANIZATION OF TOURISM

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

Вступ

Програма дисципліни «Організація туризму» призначена для студентів бакалаврату КНТЕУ галузі знань 24 «Сфера обслуговування», спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», спеціалізації «Готельно-ресторанна справа»; галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізації «Готельний і ресторанний менеджмент».

Програму підготовлено відповідно до Стандартів вищої освіти України із зазначених спеціальностей та відповідних освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів КНТЕУ

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Організація туризму» є надання фундаментальних теоретичних знань і набуття практичних навичок з питань організація туристичної діяльності, формування й забезпечення програм туристичних подорожей.

Завданням вивчення дисципліни «Організація туризму» є надання студентам ґрунтовних знань в сфері забезпечення функціонування туристичного ринку, організації подорожей та їх програмного забезпечення, організації туртсичної діяльності.

Предметом вивчення дисципліни є основні положення та методи ринкових трансформацій в сфері туризму, етапи формування туристичного продукту та виконання туристичних формальностей.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

знання

- основ економічної теорії;
- іноземної мови / іноземних мов за професійним спрямуванням;
- туристичного країнознавства, географії туризму;

вміння

- вільно працювати з офісними додатками *MicrosoftWord, MicrosoftExcel, MicrosoftPowerPoint.*

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Організація туризму» як вибіркова компонента освітньої програми забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими

компетенціями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідними освітньо-професійними програмами:

«Готельно-ресторанна справа» (ОС бакалавр)

Номер в освітній програмі	Компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 01	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	1-14
ЗК 04	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	1-14
ЗК 14	Здатність працювати у міжнародному контексті.	1-14
<i>Спеціальні компетентності за освітньою програмою «Готельно-ресторанна справа»</i>		
СК 02	Здатність аналізувати результати діяльності організації, зокрема суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.	1, 2, 4, 8, 10, 11, 12, 13, 14
СК 09	Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.	1-14
СК 10	Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.	1-14
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою «Готельно-ресторанна справа»</i>		
РН1	Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	1-14
РН11	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації, зокрема суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.	1-14
РН15	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадськосвідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.	1-14
РН16	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	1-14

«Готельний і ресторанний менеджмент» (ОС бакалавр)

Номер в ОП	Компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою «Готельний і ресторанний менеджмент»</i>		
ЗК 01.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.	1-8
ЗК 06	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-14
ЗК 08	Навики здійснення безпечної діяльності	1, 7
ЗК 10	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	1-14
<i>Спеціальні компетентності за освітньою програмою «Готельний і ресторанний менеджмент»</i>		
СК 01	Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.	2, 3, 6, 7
СК 02	Здатність організувати сервісно-виробничий процес з урахуванням вимог і потреб споживачів та забезпечувати його ефективність.	6, 7
СК 11	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	2-7
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою «Готельний і ресторанний менеджмент»</i>		
РН 01.	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення законодавства, національних і міжнародних стандартів, що регламентують діяльність суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10
РН 02.	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної та ресторанної справи, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних та ресторанних послуг, а також суміжних наук	1-8, 11
РН 04.	Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства.	4, 5, 6, 11
РН 08.	Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами готельних та ресторанних послуг	8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
РН 09.	Здійснювати підбір технологічного устаткування та обладнання, вирішувати питання раціонального використання просторових та матеріальних ресурсів.	9, 10, 11, 12, 13, 14
РН 10.	Розробляти нові послуги (продукцію), використовуючи сучасні технології виробництва та обслуговування споживачів.	2, 3, 8, 9, 11, 13, 14
РН 17.	Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань при організації ефективних комунікацій зі споживачами та суб'єктами готельного та ресторанного бізнесу.	2, 3, 8, 9, 10, 13, 14
РН 20.	Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.	2, 3, 8, 10, 11, 13, 14

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. ТУРИЗМ ЯК ВИД ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Функції туризму, умови та фактори його розвитку

Поняття «туризму». Туризм як сфера господарської діяльності. Статистичні показники, що характеризують стан і розвиток туризму. Термінологічний апарат туризмознавства: турист, екскурсант, відвідувач, подорожани, туристична індустрія, туристична інфраструктура, туристичні ресурси.

Умови та фактори розвитку туризму. Функції та значення туризму в суспільстві.

Туристичний продукт: структура та характеристика складових. Особливості туристичного продукту як товару.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 7, 8, 9, 10;

Додатковий: 11, 15;

Інтернет-джерела: 22, 23, 25.

Тема 2. Організація ринку туристичних послуг

Соціально-економічне значення сфери послуг. Мотивація та потреби споживачів (туристів). Попит на туристичні послуги та специфіка його формування. Туристичне посередництво. Суб'єкти туристичного ринку. Споживачі й виробники туристичних послуг. Кон'юнктура туристичного ринку. Інфраструктура туристичного ринку.

Структура туристичного ринку. Складові туристичної інфраструктури. Складові туристичної індустрії. Витоки формування попиту на туристичні послуги. Структура та елементи сегментації ринку туристичних послуг.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 5, 8, 9, 10;

Додатковий: 13, 14, 15;

Інтернет-джерела: 22, 23, 25.

Тема 3. Види туризму, маршрутів і турів

Ознаки класифікації туризму за видами. Класифікація туризму за видами та формами. Класифікація маршрутів та турів. Класифікація туристичного обслуговування. Класифікація туристичних підприємств. Типи туристів.

Характеристика масового туризму: рекреаційний туризм, діловий туризм, інсентив – туризм, сімейний туризм, самодіяльний туризм, автотуризм.

Характеристика нових видів туризму: спортивний туризм, релігійний туризм, круїзний туризм, екзотичний та пригодницький туризм, екстрим-туризм, екологічний туризм, івентивний туризм.

Типи туристів та пріоритети щодо вибору маршрутів подорожей та турів.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 6, 7, 9, 10;

Додатковий: 13, 14, 15, 16, 17;

Інтернет-джерела: 22, 23, 25.

Тема 4. Туристична система та її складові

Характеристика етапів розвитку туристичної системи України. Геопросторова модель туризму. Туристична система, туристична інфраструктура, туристична індустрія. Соціально-економічні передумови сучасного етапу розвитку туризму.

Туристичні кластери.

Туристичні інформаційні центри.

Туристичні організації: завдання та місце в системі туризму. Міжнародні туристичні організації та їх роль в проведенні світової (регіональної) туристичної політики. Потенціал розвитку туристичної системи України. Туристична освоєність регіонів України.

Переваги розвитку туризму в економічно-розвинених країнах світу. Ресурси розвитку туризму. Потенціал розвитку туризму. Структура туристичної індустрії атрактивних країн світу. Мультигалузевість та мультиукладність туристичної сфери.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 7, 9, 10;

Додатковий: 13, 14, 15, 16, 17;

Інтернет-джерела: 22, 23, 25, 26, 27, 28.

РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Тема 5. Розвиток туристичної індустрії

Історичні передумови виникнення туризму.

Характеристика етапів розвитку туризму в основних регіонах світу. Динаміка та перспективи розвитку туризму в світі / основних регіонах світу/ в Україні. Сучасний стан розвитку основних складових туристичної індустрії.

Перші туристичні організації України. Початок туристичної справи в Росії та Україні.

Розвиток туризму в СРСР у 20-60-ті роки ХХ сторіччя. Загальна характеристика стану туристичної індустрії СРСР в 70-80-ті роки ХХ ст. Міжнародні туристичні організації та їх роль в проведенні світової (регіональної) туристичної політики.

Показники стану та перспективи розвитку туризму в світі (їх динаміка).

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 8, 9, 10;

Додатковий: 13, 14, 15, 16, 17;

Інтернет-джерела: 22, 23, 25, 26, 27, 28.

Тема 6. Світова туристична політика

Світова, регіональна та національна туристичні політики. Характеристика туристичної активності регіонів світу. Місце України на світовому туристичному ринку. Національна туристична політика.

Транснаціоналізація туристичного бізнесу. Інтеграційні та глобалізаційні процеси в секторах туризму.

Міжнародні туристичні організації та їх роль в проведенні світової (регіональної) туристичної політики. Показники стану та перспективи розвитку туризму в світі / регіоні / країні. Міжнародне співробітництво в галузі туризму. ТОП-десять провідних країн з розвитку туризму в світі / ЄС.

Статистика туризму: методологія розрахунків та показники розвитку міжнародного туризму. Основні показники, які включені в статистику туризму.

Рекомендації ВТО по метрологічній структурі туризму. Проблеми обліку туристичних витрат та розрахунку мультиплікативного ефекту туризму. Туристичні обміни. Туристичний баланс.

Показники оцінки стану розвитку туристичних регіонів. Країни активного та пасивного туризму. Глобальна система туристичних обмінних процесів. Міжнародна консолідація туристичних потоків. Атрактивність туристичних макро-дестинацій.

Формування міжнародних угод в сфері туризму. Формування та роль транснаціональних корпорацій у сфері туризму.

Конкурентоспроможність туристичної сфери України (індекс конкурентоспроможності, параметри оцінки). ТОП- 10 провідних країн з розвитку туризму в світі, Європейському регіоні.

Формування міжнародних угод в сфері туризму.

Основний: 1, 6, 7, 9, 10

Додатковий: 13, 14, 15, 16, 17;

Інтернет-джерела: 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29.

Тема 7. Туристична політика України на сучасному етапі

Структура управління туристичною сферою в Україні. Установи та організації управління туризмом в Україні. Їх основні функції та завдання.

Державна туристична адміністрація: її функції та завдання.

Стратегія сталого розвитку туризму в Україні. Стратегічні напрямки розвитку туристичної інфраструктури України. Національні програми розвитку туристичної інфраструктури.

Тенденції розвитку іноземного туризму в Україні.

Національна туристична політика України. Сучасний стан та перспективи розвитку туризму в Україні. Державні програми розвитку субструктури туризму в Україні. Міжнародне співробітництво в галузі туризму.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 5, 7, 8, 9,

Додатковий: 11, 16, 18,

Інтернет-джерела: 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29.

Тема 8. Нормативні вимоги щодо організації й забезпечення туристичної діяльності

Законодавчі та нормативні основи діяльності туристичних посередників. Ліцензія на туроператорську діяльність: умови та правила їх виконання. Сертифікація та стандартизація в туризмі. Порядок надання туристичних послуг. Регіональні та місцеві правила та інструкції. Регіональні та місцеві правила й вимоги щодо організації туристичної діяльності.

Порядок проведення екскурсійної діяльності. Порядок надання дозволів на туристичний супровід. Кваліфікаційні вимоги до екскурсоводів. Ліцензування та сертифікація транспортних перевезень. Правила ліцензування автотранспортних перевезень, сертифікації маршрутів. Сертифікація закладів готельного господарства та ресторанного бізнесу. Державні стандарти та правила сертифікації закладів розміщування туристів.

Особливості функціонування туристичних фірм в Україні різних форм власності та організаційно-правових форм господарювання. Ліцензування та сертифікація туристичних послуг в Україні. Основні умови започаткування та роботи туристичної компанії. Агентський бізнес в туризмі. Види та форми агентської роботи.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 6, 9, 10,

Додатковий: 11, 12, 13, 14, 18.

Інтернет-джерела: 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29

РОЗДІЛ 1. ТЕХНОЛОГІЯ РОЗРОБКИ МАРШРУТІВ ТА ТУРІВ І ОРГАНІЗАЦІЇ ОБСЛУГОВУВАННЯ КЛІЄНТІВ

Тема 9. Технологія створення туристичного продукту та формування його асортименту

Характеристика асортименту послуг туристичної фірми. Вибір географії подорожей туристичним підприємством. Планування туристичних подорожей. Етапи формування та реалізації туристичного продукту туристичного підприємства.

Основні, додаткові та спеціалізовані туристичні послуги. Продуктовий асортимент туристичного підприємства та його доповнення. Природні та антропогенні умови та ресурси як складові туристичного продукту. Специфічні та неспецифічні туристичні товари як складові турпаketу. Послідовність робіт по вибору постачальників послуг (контрагентів). Комбінація різних складових туристичного продукту при розробці програм обслуговування туристів для різних ринкових сегментів. Рекомендована структура туристичного продукту для кожного з видів туристичного ринку.

Перелік технологічної документації, що забезпечує процеси вибору маршрутів та формування турів.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 6, 7, 8, 9, 10.

Додатковий: 11, 12, 13, 14, 19, 20, 21,

Інтернет-джерела: 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29.

Тема 10. Принципи формування програм туристичного обслуговування

Програмне обслуговування в туризмі. Види програмних заходів, їх характеристика.

Програма перебування туристів: правила розроблення. Програма туристичного обслуговування. Технологічна документація та правила її оформлення. Принципи створення та умови виконання програм перебування туристів.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 6, 8, 9, 10.

Додатковий: 19, 20, 21,

Інтернет-джерела: 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29.

Тема 11. Організація обслуговування туристів

Шкала потреб споживачів та формування психологічного портрету потенційних туристів. Форми та стилі обслуговування споживачів туристичного продукту. Формування комунікаційних навичок менеджера з туризму. Професійна етика та культура обслуговування споживачів туристичного продукту. Професійні стандарти працівників туристичного підприємства.

Процеси організації туристичного обслуговування. Обов'язки представника туристичного підприємства за кордоном та його повноваження. Фахівці туристичного супроводу: керівники туристичних груп, груповоди, трансфермени, отельні гіді, гест-рїлейшинз, спортивні інструктори, гіді, гіді-перекладачі, екскурсроводи, провідники: функціональні обов'язки, представницькі функції. Стил ь та культура обслуговування.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 6, 8, 10, 11.

Додатковий: 19, 20, 21.

Інтернет-джерела: 24, 26, 25, 26, 27, 28, 29.

Тема 12. Організація надання туристичних та інших послуг в готелях

Організація надання туристичних послуг в готелях та туристичних комплексах. Види супутніх / характерних туристичних послуг, які надаються туристам в подорожах.

Туристичне (сервісне) бюро в готелі (курортному, туристичному комплексі). Забезпечення умов обслуговування та надання додаткових (туристичних) послуг в місцях розміщення.

Повноваження й функції співробітників допоміжних служб надання туристичних та інших послуг в готелі.

Забезпечення умов обслуговування та надання додаткових (туристичних) послуг в місцях розміщення. Організація надання транспортних послуг туристам. Rent a car.

Екскурсійне обслуговування туристів/рекреантів/ відпочивальників. Завдання та обов'язки туристичного гідя, гідя-перекладача та супроводжуючого туристичної групи.

Особливості роботи фахівців туристичного супроводу з іноземними туристами. Особливості організації анімаційних програм для туристів.

Види та характеристика заходів дозвілля під час організації туристичних подорожей.

Фахівці туристичного супроводу: обов'язки, повноваження та вимоги державних стандартів. Умови забезпечення виконання програм туристичного обслуговування в готелях та туристичних комплексах.

Анімаційні програми та організація дозвілля в місцях тривалого перебування туристів.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 6, 8, 10, 11.

Додатковий: 12, 13, 14, 19, 20, 21,

Інтернет-джерела: 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29.

Тема 13. Управління гігієною та безпекою праці

Принципи управління гігієною та безпекою праці (ГіБП) у підприємстві (організації). Вимоги до системи управління ГіБП. Формулювання політики підприємства (організації) у сфері ГіБП. Вимоги до політики підприємства (організації) у сфері ГіБП. Методика(-и) визначення правових чи інших вимог до підприємства (організації) у сфері ГіБП. Доведення вимог у сфері ГіБП до відома співробітників, партнерів, інших зацікавлених сторін.

Цілі підприємства (організації) у сфері ГіБП (встановлення ступені відповідності ГіБП встановленій політикою підприємства (організації), управління ГіБП для усунення чи зниження ризику, підтримання і постійне поліпшення стану ГіБП, демонстрація відповідності стандарту ДСТУ ОHSAS 18001:2010 зацікавленим сторонам). Програма (-и) підприємства (організації) для досягнення цілей у сфері ГіБП. Вимоги до програми у сфері ГіБП. Організація контролю за виконанням програми у сфері ГіБП

Запровадження та функціонування системи управління ГіБП. Забезпечення ресурсами, визначення функційних обов'язків і повноважень відповідальних осіб. Забезпечення компетентності, підготовленості та обізнаності відповідальних осіб. Інформування і консультування працівників підприємства, підрядників, споживачів, інших зацікавлених осіб та їхня участь у функціонуванні системи. Розроблення і управління документацією системи управління ГіБП. Операційне управління роботами пов'язаними із ризиками. Ідентифікування небезпек, оцінювання ризиків та визначання засобів управління ними; аудити ГіБП.

Контроль діяльності підприємства (організації) у сфері ГіБП. Моніторинг і вимірювання характеристик діяльності підприємства (організації) у сфері ГіБП. Оцінювання якості дотримання правових вимог. Розслідування інцидентів. Встановлення невідповідностей. Розроблення коригувальних та запобіжних дій. Документування діяльності у сфері ГіБП. Внутрішній аудити системи управління ГіБП.

Аналіз системи управління ГіБП (на предмет придатності, адекватності та дієвості) керівництвом підприємства (організації).

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3.

Додатковий: 22, 24.

Інтернет-джерела: 24, 26, 27, 28, 29.

Тема 14. Система цивільного захисту підприємства

Оцінка ризиків виникнення небезпек різного походження для працівників підприємства (організації), його споживачів, партнерів, інших зацікавлених сторін, а також майна підприємства (організації). Техногенні небезпеки на об'єктах сфери туризму, готельного та ресторанного бізнесу та їх фактори за генезисом і механізмом впливу. Інтенсивність прояву небезпечних факторів залежно від виду середовища виникнення.

Нормативне регулювання питань зниження ризиків і пом'якшення наслідків НС принципи і механізми регулювання безпеки. Превентивні та ситуаційні норми: експертиза, ліцензування, сертифікація, аудит; підвищення технологічної безпеки виробничих процесів та експлуатаційної надійності об'єктів сфери торгівлі, управління, інформаційних технологій, транспорту, готельного та ресторанного бізнесу, підготовка об'єктів і їх систем життєзабезпечення до роботи в умовах НС.

Класифікація суб'єктів господарювання і адміністративно-територіальних одиниць за небезпекою. Комплекс робіт з попередження НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків на об'єкті: норми, алгоритми, технології. Основні заходи і засоби захисту людей і навколишнього середовища у разі аварій, катастроф, стихійних лих, застосування засобів ураження. Інженерний захист, медичний захист, біологічний захист, радіаційний і хімічний захист. Їхні характеристики.

Визначення потреб у колективному та індивідуальному захисті, зокрема у захисних спорудах, засобах індивідуального захисту. Норми забезпечення, порядок зберігання й видачі засобів індивідуального захисту на об'єктах господарювання. Захист працівників підприємства у надзвичайних ситуаціях.

Вимоги до облаштування системами оповіщення про надзвичайні ситуації та керування евакуацією людей. Поведінка персоналу і споживачів при оповіщенні.

Евакуаційні заходи. Планування і організація евакуаційних заходів на об'єктах сфери торгівлі, управління, інформаційних технологій, транспорту, готельного та ресторанного бізнесу на випадок аварій, катастроф, стихійного лиха і у разі війни. Захисні споруди: сховища, протирадіаційні укриття, найпростіші укриття. Призначення та вимоги до них. Характеристики захисних споруд цивільної оборони. Укриття людей у захисних спорудах.

Критерії та показники оцінки ефективності функціонування системи безпеки та захисту об'єкту господарювання у НС.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3.

Додатковий: 22, 24.

Інтернет-джерела: 24, 26, 27, 28, 29.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Законодавчі, нормативні документи:

1. Про туризм: Закон України, ВВР, 2004, № 13, ст.180 (в редакції Закону № 1282-IV від 18.11.2003), [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Ліцензійні умови провадження туроператорської діяльності / постанова КМУ від 11 листопада 2015 р. № 991 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
3. Про захист прав споживачів: Закон України (за станом на 1.12.2005 р), ВВР, 2014, N 44, ст.2040 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України (за станом на 02.09.2014), ВВР, 2014, N 44, ст.2040 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
5. Про схвалення Стратегії розвитку туризму і курортів на період до 2026 року / Розпорядження Кабінету Міністрів України № 168-р — редакція від 16.03.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249826501>

Основний:

6. Галасюк С., Нездоймінов С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навч.посібник. – К.: ЦУЛ, 2019 р. – 178 с.
7. Мальська М., Бордун О. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: навч.посібник. – К.: ЦУЛ, 2017. – 248 с.
8. Михайліченко Г.І., Єременко А.Ю. Організація туристичних подорожей: навчально-методичний посібник. – К.: КНТЕУ, 2011р. – 392с.*
9. Михайліченко Г.І. Туроперейтинг: підручник. – К.: КНТЕУ, 2018 р. – 304 с.*
10. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Поколюдна та ін.; за заг. редакцією І.М. Писаревського. – Х: ХНАМГ, 2008. – 541с.

Додатковий:

11. Абрамов В.В. Історія туризму: підруч. / В.В. Абрамов, М.В. Тонкошкур. – Харків: Видавництво «Форт», 2010. – 286 с.
12. Бабарицька В.К. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: навч. посібник. / В.К. Бабарицька, О.Ю. Малиновська. – К.: Альтпрес, 2004. – 288с.
13. Гуменюк Г.М. Організація туристичних подорожей: Навчально- методичний посібник. — Івано-Франківськ: НАІР, 2014. — 364 с.
14. Любіцева О.О. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник / О.О. Любіцева, В.К. Бабарицька. – К.: Вид.-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 335 с.
15. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг: геопросторові аспекти. – 3-є вид., перероб. та доп.: навч.посібник. – К.: Альтерпрес, 2005. – 436 с.
16. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.

17. Кабушкин Н.И. Организация туризма / Кабушкин Н.И., Дурович О.П. – Мн.: БГЭУ, 2004 г. – 347 с.
18. Писаревський І.М. Планування та організація туристських маршрутів: підручник / І.М.Писаревський, М.В. Тонкошкур. – Х: ХНАМГ, 2011. – 304 с.
19. Устименко Л.М. Основи туризмознавства: навчальний посібник/ Л.М.Устименко. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Альтерпрес, 2011. – 345 с.
20. Фастовець О.О. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів: Навч. Посібник. – К: Музична Україна, 2003. – 190 с.
21. Холловой Дж. К. Туристический бизнес: навчальний посібник, пер. с 7-го англ.изд. / Дж.К. Холловой, Н.Тейлор. – К.: Знання, 2007. – 798 с.

Интернет-джерела

22. <https://www.unwto.org> – офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації.
23. <https://my.gov.ua/info/department/4042/details> - сайт Державного агентства розвитку туризму України.
24. www.tourlib.net – туристична бібліотека статей, методичних розробок, електронних видань, тощо.
25. <http://www.ukraine.online.com.ua> – сайт про потенціал та ресурси національного туризму
26. <http://www.tour.com.ua> – інформаційний сайт про туристичні дестинації України.
27. <http://www.tau.org.ua/> - сайт Туристичної асоціації України.
28. <http://www.altu.com.ua/> - сайт Асоціації лідерів турбізнесу України.
29. <http://www.ntoukraine.org> – сайт Національної туристичної організації України.

*- наявні в бібліотеці КНТЕУ.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра туризму та рекреації

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. ___ від «__» _____ 2021 р.)

Ректор

_____ А.А.Мазараки

ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ/ ORGANIZATION OF TOURISM

РОБОЧА ПРОГРАМА / COURSE OUTLINE

освітній ступінь	бакалавр / bachelor
галузь знань	24 Сфера обслуговування / Service sphere 03 Гуманітарні науки / Human sciences 18 Виробництво та технології / Production and technology 07 Управління та адміністрування / Management and administration
спеціальність	241 Готельно-ресторанна справа / Hotel and Restaurant Business 035 Філологія / Philology 181 Харчові технології / Food Technologies 073 Менеджмент / Management
спеціалізація	Готельно-ресторанна справа / Hotel and Restaurant Business Германські мови та література (переклад включно), перша – англійська/ Germanic Languages and Literatures (translation including), first – English Технологія та організація ресторанного бізнесу / Technology and Organization of Restaurant Business Готельний і ресторанний менеджмент / Hotel and Restaurant Management

КИЇВ 2021

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ заборонено

Автори: Михайліченко Г.І., доктор економічних наук, доцент
Мазурець Р.Р., кандидат географічних наук, доцент

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри туризму та рекреації 06.11.2020 р., протокол № 7.

Рецензенти: Ткаченко Т.І., д.е.н., професор, зав. Кафедрою туризму та рекреації
Бойко О.В., співзасновник туристичної компанії «Travel Professional Group», директор департаменту;
Васильєва О.О., к.т.н., доцент, заст. декана факультету ресторанно-готельного та туристичного бізнесу,
Сошко О.Г., к.філол.наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу, гарант освітньої програми «Германські мови та література (переклад включно), перша – англійська/ Germanic Languages and Literatures (translation including), first – English».

ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ/ ORGANIZATION OF TOURISM

РОБОЧА ПРОГРАМА / COURSE OUTLINE

освітній ступінь	бакалавр / bachelor
галузь знань	24 Сфера обслуговування / Service sphere 03 Гуманітарні науки / Human sciences 18 Виробництво та технології / Production and technology 07 Управління та адміністрування / Management and administration
спеціальність	241 Готельно-ресторанна справа / Hotel and Restaurant Business 035 Філологія / Philology 181 Харчові технології / Food Technologies 073 Менеджмент / Management
спеціалізація	Готельно-ресторанна справа / Hotel and Restaurant Business Германські мови та література (переклад включно), перша – англійська/ Germanic Languages and Literatures (translation including), first – English Технологія та організація ресторанного бізнесу / Technology and Organization of Restaurant Business Готельний і ресторанний менеджмент / Hotel and Restaurant Management

Структура дисципліни та розподіл годин за темами (тематичний план)

Розділи, теми	Кількість годин:				Форми контролю
	Всього:	із них:			
		Лекції	Семинарські та практичні заняття	Самостійна робота студентів	
<i>Розділ 1. Туризм як вид господарської діяльності:</i>	52	8	8	36	Контр. робота
Тема 1. Функції туризму, умови та фактори його розвитку.	12	2	2	8	Тестування, тематичні дайджести
Тема 2. Організація ринку туристичних послуг	12	2	2	8	Тестування, індивід. завдання
Тема 3. Види туризму, маршрутів і турів	14	2	2	10	Контр. робота
Тема 4. Туристична система та її складові	14	2	2	10	Тестування
<i>Розділ 2. Формування туристичної політики</i>	60	8	8	44	Тестування
Тема 5. Розвиток туристичної індустрії	12	2	2	8	Тестування
Тема 6. Світова туристична політика	16	2	2	12	Тестування
Тема 7. Туристична політика України на сучасному етапі	16	2	2	12	Контр. робота
Тема 8. Норматичні вимоги щодо організації й забезпечення туристичної діяльності	16	2	2	12	Тестування, індивід. завдання
<i>Розділ 3. Технологія розробки маршрутів та турів і організації обслуговування клієнтів</i>	68	12	12	44	Контр. робота
Тема 9. Технологія створення туристичного продукту та формування його асортименту	12	2	2	8	індивід. завдання
Тема 10. Принципи формування програм туристичного обслуговування	12	2	2	8	індивід. завдання
Тема 11. Організація обслуговування туристів	12	2	2	8	Тестування, індивід. завдання
Тема 12. Організація надання туристичних та інших послуг в готелях	12	2	2	8	індивід. завдання
Тема 13. Управління гігієною та безпекою праці	10	2	2	6	Тестування
Тема 14. Система цивільного захисту підприємства	10	2	2	6	Тестування
<i>Підсумок разом:</i>	<i>180 / 6</i>	<i>28</i>	<i>28</i>	<i>124</i>	<i>Екзамен (пис.)</i>

Розділ 2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ), ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час студента, год
<p>Знати: умов та факторів інтенсивного, сталого розвитку туризму, його значення в економіці країни / регіону / світу;</p> <p>Вміти: керувати важелями впливу на розвиток туризму; формувати та маніпулювати атракторами туризму; формувати конкурентоспроможний туристичний продукт. Засвоїти / адаптувати набуті знання щодо соціальних функцій і економічного значення сфери туризму в розвитку суспільства.</p>	<p>РОЗДІЛ 1. ТУРИЗМ ЯК ВИД ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Лекція 1. Функції туризму, умови та фактори його розвитку <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Туризм як сфера господарської діяльності. Поняття туристичної послуги, її соціально-економічна характеристика. Функції та значення туризму в суспільстві. Умови та фактори розвитку туризму. Туристичний продукт та його складові. <p><u>Список рекомендованих джерел:</u> <u>Основний:</u> 1, 7, 8, 9, 10; <u>Додатковий:</u> 11, 15; <u>Інтернет-джерела:</u> 22, 23, 25.</p>	12
	<p><i>Самостійна робота.</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до семінарського заняття. Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення окремих питань дисципліни на основі опрацювання законодавчих актів, спеціалізованої літератури та пошуку інформаційних джерел у середовищі Інтернет. Пропонуються наступні <i>питання</i> для поглибленого вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> Туризм як вид соціокультурної та рекреаційної діяльності [1]. Роль та місце туризму в сучасному суспільстві [16]. Функції туризму в суспільстві [7, 14]. Політична функція туризму [7, 14]. Господарсько-економічна функція туризму [15]. Соціально-економічні проблеми розвитку туризму в суспільстві [9, 10]. <i>Умови та фактори розвитку туризму в суспільстві</i> [1, 5, 8, 14]. Туристичний продукт та його складові [8]. 	8
	<p><i>Підготовка до семінарського заняття</i> Підготувати теоретичний матеріал згідно з питаннями та матеріалами лекції. Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) відповідно до запропонованої тематики.</p> <p><i>Семінарське заняття 1.</i> Туризм: функції, умови та фактори його розвитку <i>Питання для обговорення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Поняття «туризм» та трактування його основних дефініцій. Туризм як важлива сфера господарської діяльності. Туризм як складова національної економіки. Туристична послуга та її соціально-економічна характеристика. Функції туризму в суспільстві. 	2

* Курсивом виділені інтерактивні методи навчання

	<p>6. Значення туризму в розвитку суспільства. 7. <i>Умови та фактори розвитку туризму.</i> 8. Складові туристичного продукту та їх характеристика. 9. Специфічні характеристики туристичного продукту.</p>	
<p>Знати: Зміст туристичної діяльності; види туристичного посередництва, мотивації потреб споживачів</p> <p>Вміти: прогнозувати кон'юнктуру туристичного ринку, визначати рівень попиту на туристичні послуги, формувати шкалу потреб туристів</p>	<p>Лекція 2. Організація ринку туристичних послуг <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сегментація ринку туристичних послуг. 2. Соціально-економічне значення сфери послуг. 3. Споживачі й виробники туристичних послуг. 4. Туристичне посередництво. 5. Мотивація та потреби споживачів (туристів). 6. Попит на туристичні послуги та специфіка його формування. <p><u>Список рекомендованих джерел:</u> <u>Основний:</u> 1, 5, 8, 9, 10; <u>Додатковий:</u> 13, 14, 15; <u>Інтернет-джерела:</u> 22, 23, 25.</p> <p><i>Самостійна робота.</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до семінарського заняття.</p> <p>Пропонуються наступні <i>питання</i> для поглибленого вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Структура туристичного ринку</i> [15]. 2. Складові туристичної інфраструктури [14]. 3. Складові туристичної індустрії [14]. 4. Суб'єкти туристичної діяльності [1, 2, 14]. 5. Витоки формування попиту на туристичні послуги [8]. <p><i>Семінарське заняття 2. Структура туристичного ринку</i> <i>Питання для обговорення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура та елементи сегментації ринку туристичних послуг. 2. Суб'єкти туристичного ринку. 3. Споживачі й виробники туристичних послуг. 4. <i>Кон'юнктура туристичного ринку.</i> 5. <i>Інфраструктура туристичного ринку.</i> 6. Попит на туристичні послуги та специфіка його формування. 	<p>12</p> <p>2</p> <p>8</p> <p>2</p>
<p>Знати: видів, форм туризму; класів турів; класів туристичного обслуговування; типів туристичних підприємств; типів туристів.</p> <p>Вміти: визначити ознаки класифікації, ідентифікувати вид туризму, форму організації туру; вид програми обслуговування;</p>	<p>Лекція 3. Види туризму, маршрутів і турів <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація туризму за видами та формами. 2. Класифікація маршрутів та турів. 3. Класифікація туристичного обслуговування. 4. Класифікація туристичних підприємств. 5. Типи туристів. <p><u>Список рекомендованих джерел:</u> <u>Основний:</u> 1, 6, 7, 9, 10; <u>Додатковий:</u> 13, 14, 15, 16, 17; <u>Інтернет-джерела:</u> 22, 23, 25.</p> <p><i>Самостійна робота.</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до семінарського заняття.</p> <p>Пропонуються наступні <i>питання</i> для поглибленого вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознаки класифікації туризму за видами [8]. 2. Рекреаційний туризм [8]. 3. Діловий туризм [8]. 4. Спортивний туризм [8]. 5. Релігійний туризм [8]. 6. Автотуризм [8]. 	<p>14</p> <p>2</p> <p>10</p>

<p>тип споживачів турпродукту; вид туристичного підприємства.</p>	<p>7. Круїзний туризм [8]. 8. Інсенсив – туризм [8]. 9. Сімейний туризм [8]. 10. Самодіяльний туризм [8]. 11. Екзотичний та пригодницький туризм [8]. 12. Екстрім-туризм [8]. 13. Екологічний туризм [8]. 14. Івентивний туризм [8]. 15. Класифікація туристичних маршрутів та турів [8]. 16. Класифікація туристичного обслуговування [8]. 17. Класифікація туристичних підприємств [8]. 18. <i>Типи туристів [8].</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Семінарське заняття 3. Класифікації в туризмі Питання для обговорення</i></p> <p>1. Класифікація туризму за видами. 2. Класифікація туризму за формами. 3. Класифікація маршрутів та їх характеристика. 4. Класифікація турів та їх характеристика. 5. Класифікація туристичного обслуговування. 6. Класифікація туристичних підприємств. 7. <i>Типи туристів та пріоритети щодо вибору маршрутів подорожей та турів.</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Практична робота 1. Розроблення маршрутів і турів туроператором / турагентом</i></p> <p>Обґрунтувати перелік маршрутів та запропонувати асортимент турів новоствореного туристичного оператора (туристичного агентства). <i>(індивідуальний проект)</i></p>	<p style="text-align: right;">2</p>
<p>Знати: динаміки основних показників розвитку туризму, процесів консолідації, злиття та поглинання в основних секторах туристичної індустрії; напрями міжнародного співробітництва та процесів глобалізації в туризмі. Вміти: позиціонувати стан розвитку туризму за основними показниками</p>	<p style="text-align: center;">Лекція 4. Туристична система та її складові <i>План лекції</i></p> <p>1. Характеристика етапів розвитку туризму в основних регіонах світу. 2. Динаміка та перспективи розвитку туризму в світі / основних регіонах світу/ в Україні. 3. Сучасний стан розвитку основних складових туристичної індустрії. 4. <i>Транснаціоналізація туристичного бізнесу.</i> 5. <i>Інтеграційні та глобалізаційні процеси в секторах туризму.</i> 5. <i>Мультиукладність системи туризму.</i> 6. Міжнародне співробітництво в галузі туризму.</p> <p style="text-align: center;"><u>Список рекомендованих джерел:</u> <u>Основний: 1, 2, 7, 9, 10;</u> <u>Додатковий: 13, 14, 15, 16, 17;</u> <u>Інтернет-джерела: 22, 23, 25, 26, 27, 28.</u></p> <p><i>Самостійна робота.</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до семінарського заняття. Пропонуються наступні <i>питання</i> для поглибленого вивчення:</p> <p>1. Характеристика розвитку туризму в світі на сучасному етапі [11]. 2. <i>Транснаціоналізація готельного, ресторанного та туристичного бізнесу [21].</i> 3. <i>Міжнародні туристичні організації та їх роль в проведенні світової (регіональної) туристичної політики [12, 16].</i> 4. Показники стану та перспективи розвитку туризму в світі / регіоні /</p>	<p style="text-align: right;">14</p> <p style="text-align: right;">2</p> <p style="text-align: right;">10</p>

<p>(туристичні обміни, доходи туристичного сектору); оцінити вплив і значення соціальних та економічних чинників розвитку туризму;</p>	<p>країні [22]. 5. <i>Міжнародне співробітництво в галузі туризму</i> [22, 23, 29]. 6. <i>ТОР-десять провідних країн з розвитку туризму в світі / ЕС</i> [16, 22, 23]. 7. <i>Переваги розвитку туризму в економічно-розвинених країнах світу</i> [16, 22]. 8. Ресурси розвитку туризму [14, 15,]. 9. Потенціал розвитку туризму [16]. 10. Структура туристичної індустрії атрактивних країн світу [16, 22]. 11. <i>Мультигалузевість та мультиукладність туристичної сфери</i> [16].</p> <p style="text-align: center;"><i>Семінарське заняття 4. Міжнародні, регіональні та національні показники розвитку сфери туризму</i> <i>Питання для обговорення</i></p> <p>1. Статистика туризму: методологія розрахунків та показники розвитку міжнародного туризму. 2. Основні показники, які включені в статистику туризму. 3. <i>Рекомендації ВТО по метрологічній структурі туризму.</i> 4. Проблеми обліку туристичних витрат та розрахунок мультиплікативного ефекту туризму. 5. <i>Туристичний барометр.</i> 6. <i>Індекс туристичної конкурентоспроможності.</i></p>	<p style="text-align: right;">2</p>
<p>Знати: понятійного апарату, етапи історичного процесу розвитку туризму в Україні, етапів (періодизації) історичних епох</p> <p>Вміти: визначати причинно-наслідкові зв'язки в порцесах становленні туристичної індустрії, факторів впливу на розбудову туристичної індустрії</p>	<p style="text-align: center;">РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ</p> <p style="text-align: center;">Лекція 5. Розвиток туристичної індустрії</p> <p>1. <i>Геопросторова модель туризму.</i> 2. <i>Туристична система, туристична інфраструктура, туристична індустрія.</i> 3. Соціально-економічні передумови сучасного етапу розвитку туризму. 4. Міжнародні туристичні організації та їх роль в проведенні світової (регіональної) туристичної політики.</p> <p style="text-align: center;"><u>Список рекомендованих джерел:</u> <u>Основний:</u> 1, 2, 8, 9, 10; <u>Додатковий:</u> 13, 14, 15, 16, 17; <u>Інтернет-джерела:</u> 22, 23, 25, 26, 27, 28.</p> <p><i>Самостійна робота.</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до семінарського заняття.</p> <p>Пропонуються наступні питання для поглибленого вивчення:</p> <p>1. Історичні передумови виникнення туризму [11]. 2. Сучасні форми та види туризму [16]. 3. Соціально-економічні передумови сучасного етапу розвитку туризму [12]. 4. Перші туристичні організації України [11]. 5. Початок туристичної справи в Росії та Україні [11]. 6. Розвиток туризму в СРСР у 20-60-ті роки ХХ сторіччя [11]. 7. Загальна характеристика стану туристичної індустрії СРСР в 70-80-ті роки ХХ ст. [11]. 8. Характеристика розвитку туризму в світі на сучасному етапі [11, 22, 23]. 9. Міжнародні туристичні організації та їх роль в проведенні світової (регіональної) туристичної політики [16, 22].</p>	<p style="text-align: right;">12</p> <p style="text-align: right;">2</p> <p style="text-align: right;">8</p>

	<p>10. Показники стану та перспективи розвитку туризму в світі (їх динаміка) [22]. <i>Семінарське заняття 5. Історичні передумови виникнення та розвитку туристичної системи України</i> <i>Питання для обговорення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Геопросторова модель туризму.</i> 2. Потенціал розвитку туристичної системи України 3. Туристична освоєність регіонів України. 4. Характеристика етапів розвитку туристичної системи України. 5. Туристична інфраструктура. 6. Туристична індустрія. 7. Туристичні кластери. 8. Туристичні інформаційні центри. 9. Туристичні організації: завдання та місце в системі туризму. 	2
<p>Знати: сучасних тенденцій та перспектив розвитку туризму в світі/ регіоні/ Україні</p> <p>Вміти: ідентифікувати перспективні напрями розвитку туризму, співпраці національних інституцій та міжнаціональних кооперацій в сфері туризму; аналізувати динаміку розвитку туризму в регіонах/ країнах світу</p>	<p style="text-align: center;">Лекція 6. Світова туристична політика</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Світова, регіональна та національна туристичні політики.</i> 2. Всесвітня туристична організація: структура, комітети та комісії, їх функції, завдання. 3. Туристичні обміни. 4. Туристичний баланс. Країни активного та пасивного туризму. 5. Формування міжнародних угод в сфері туризму. 6. <i>Формування та роль транснаціональних корпорацій у сфері туризму.</i> <p><u>Список рекомендованих джерел:</u> <u>Основний: 1, 6, 7, 9, 10</u> <u>Додатковий: 13, 14, 15, 16, 17;</u> <u>Інтернет-джерела: 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29.</u></p> <p><i>Самостійна робота.</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до семінарського заняття.</p> <p>Пропонуються наступні питання для поглибленого вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика туристичної активності регіонів світу [16, 22]. 2. Місце України на світовому туристичному ринку [15, 16, 22]. 3. Конкурентоспроможність туристичної сфери України (індекс конкурентоспроможності, параметри оцінки) [22, 23, 29]. 4. Показники оцінки стану розвитку туристичних регіонів [5, 24, 26]. 5. <i>Глобальна система туристичних обмінних процесів</i> [22, 24]. 6. <i>Міжнародна консолідація туристичних потоків</i> [16, 22]. 7. <i>Атрактивність туристичних макро-дестинацій</i> [22, 24, 26]. <p style="text-align: center;"><i>Семінарське заняття 6. Світова туристична політика</i> <i>Питання для обговорення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Світова туристична політика.</i> 2. <i>Регіональна туристична політика.</i> 3. <i>Національна туристична політика.</i> 4. Всесвітня туристична організація: структура, комітети та комісії, їх функції, завдання. 5. Туристичний баланс. 6. <i>ТОП- 10 провідних країн з розвитку туризму в світі, Європейському регіоні.</i> 6. Формування міжнародних угод в сфері туризму. 7. <i>Формування та роль транснаціональних корпорацій у сфері туризму.</i> 	<p>16</p> <p>2</p> <p>12</p> <p>2</p>

<p>Знати: основоположних принципів національної туристичної політики, розвитку туристичної індустрії</p> <p>Вміти: визначити пріоритети національної туристичної політики;</p>	<p>Лекція 7. Туристична політика України на сучасному етапі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура управління туристичною сферою в Україні. 2. Установи та організації управління туризмом в Україні. Їх основні функції та завдання. 3. <i>Стратегія сталого розвитку туризму в Україні.</i> <p><u>Список рекомендованих джерел:</u> <u>Основний: 1, 5, 7, 8, 9,</u> <u>Додатковий: 11, 16, 18,</u> <u>Інтернет-джерела: 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29.</u></p> <p><i>Самостійна робота.</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до семінарського заняття.</p> <p>Пропонуються наступні питання для поглибленого вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національна туристична політика України [22, 23, 29]. 2. Державні виконавчі служби управління туризмом в Україні: її завдання та функції [1, 5, 23]. 3. Сучасний стан та перспективи розвитку туризму в Україні [3, 22, 23, 27, 28, 29]. 4. Стратегічні напрямки розвитку туристичної інфраструктури України [5]. 5. <i>Національні програми розвитку туристичної інфраструктури [5, 23].</i> <p><i>Семінарське заняття 7. Туристична політика України на сучасному етапі</i></p> <p><i>Питання для обговорення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Туристична політика та її види. Проведення туристичної політики на національному рівні. 2. Структура управління туристичною сферою в Україні. 3. Державна туристична адміністрація: її функції та завдання. 4. Сучасний стан та перспективи розвитку туризму в Україні. 5. Державні програми розвитку субструктури туризму в Україні. 6. Міжнародне співробітництво в галузі туризму. 	<p>16</p> <p>2</p> <p>8</p> <p>2</p>
<p>Знати: порядку надання туристичних послуг; організації туристичного бізнесу</p> <p>Вміти: організувати туристичну діяльність, забезпечувати умови сталого та конкурентоспроможного розвитку туристичного бізнесу</p>	<p>Лекція 8. Нормативні вимоги щодо організації й забезпечення туристичної діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ліцензія на туроператорську діяльність: умови та правила її виконання. 2. Сертифікація та стандартизація в туризмі. 3. Порядок надання туристичних послуг. Регіональні та місцеві правила та інструкції. 4. Порядок проведення екскурсійної діяльності. Порядок надання дозволів на туристичний супровід. Кваліфікаційні вимоги до екскурсоводів. 5. Ліцензування та сертифікація транспортних перевезень. Правила ліцензування автотранспортних перевезень, сертифікації маршрутів. 6. Сертифікація закладів готельного господарства та ресторанного бізнесу. Державні стандарти та правила сертифікації закладів розміщування туристів. <p><u>Список рекомендованих джерел:</u> <u>Основний: 1, 6, 9, 10,</u> <u>Додатковий: 11, 12, 13, 14, 18.</u> <u>Інтернет-джерела: 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29</u></p> <p><i>Самостійна робота.</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до семінарського заняття.</p>	<p>16</p> <p>2</p>

	<p>Пропонуються наступні питання для поглибленого вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Законодавчі та нормативні основи діяльності туристичних фірм [2,3,4]. 2. Особливості функціонування туристичних фірм в Україні різних форм власності та організаційно-правових форм господарювання [4]. 3. Ліцензування та сертифікація туристичних послуг в Україні [2]. 4. Основні умови започаткування та роботи туристичної компанії [6, 7, 8]. 5. Агентський бізнес в туризмі. Види та форми агентської роботи [8]. <p style="text-align: center;"><i>Семінарське заняття 8. Нормативні вимоги щодо організації й забезпечення туристичної діяльності</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Питання для обговорення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ліцензування окремих видів туристичної діяльності. 2. Сертифікація та стандартизація в туризмі. 3. Порядок надання туристичних послуг. 4. Регіональні та місцеві правила й вимоги щодо організації туристичної діяльності.. 5. Порядок провадження екскурсійної діяльності. Порядок надання дозволів на туристичний супровід. Кваліфікаційні вимоги до екскурсоводів. 6. Ліцензування та сертифікація транспортних перевезень. Правила ліцензування автотранспортних перевезень, сертифікації маршрутів. 6. Сертифікація закладів готельного господарства та ресторанного бізнесу. 	<p>12</p> <p>2</p>
--	---	--------------------

<p>Знати: оформлення технологічної документації, Вміти: аналізувати фактори впливу на формування програм туристичних подорожей; комплектувати програми турів, узагальнювати вимоги споживачів з метою їх реалізації в процесі обслуговування</p>	<p>РОЗДІЛ 3. ТЕХНОЛОГІЯ РОЗРОБКИ МАРШРУТІВ ТА ТУРІВ І ОРГАНІЗАЦІЇ ОБСЛУГОВУВАННЯ КЛІЄНТІВ Лекція 9. Технологія створення туристичного продукту та формування його асортименту <i>План лекції</i></p> <p>1. Характеристика асортименту послуг туристичної фірми. 2. Вибір географії подорожей туристичним підприємством (фірмою). 3. Планування туристичних подорожей. Етапи формування та реалізації туристичного продукту фірми.</p> <p><u>Список рекомендованих джерел:</u> <u>Основний:</u> 6, 7, 8, 9, 10. <u>Додатковий:</u> 11, 12, 13, 14, 19, 20, 21, <u>Інтернет-джерела:</u> 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29.</p> <p><i>Самостійна робота.</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до семінарського заняття. Пропонуються наступні питання для поглибленого вивчення: 1. Основні, додаткові та спеціалізовані туристичні послуги [1, 8, 14]. 2. Продуктовий асортимент туристичного підприємства та його доповнення [2, 7, 8, 9]. 3. Природні та антропогенні умови та ресурси як складові туристичного продукту [8] 4. Специфічні та неспецифічні туристичні товари як складові тур пакету [8]. 5. <i>Комбінація різних складових туристичного продукту при розробці програм обслуговування туристів для різних ринкових сегментів</i> [8]. 6. Формування асортименту послуг туроператорів масового ринку [8, 9]. 7. Формування асортименту послуг тур агентів [8, 9]. 8. Формування асортименту турів ініціативних туроператорів [8, 9]. 9. Формування асортименту турів рецептивних туроператорів [8, 9]. 10. Формування асортименту турів національних туроператорів [8, 9].</p> <p><i>Семінарське заняття 9. Технологія створення туристичного продукту та формування його асортименту</i> <i>Питання для обговорення</i></p> <p>1. <i>Рекомендована структура туристичного продукту для кожного з видів туристичного ринку.</i> 2. Основні етапи розробки туристичного продукту. 3. Основні етапи процесу підготовки, реалізації та проведення туру. 4. Послідовність робіт по вибору постачальників послуг (контрагентів). 5. Перелік технологічної документації, що забезпечує процеси вибору маршрутів та формування турів.</p>	<p>12</p> <p>2</p> <p>8</p> <p>2</p>
<p>Знати: комплектації пакетних пропозицій турів, принципів розробки програм туристичного обслуговування Вміти: формувати</p>	<p>Лекція 10. Принципи формування програм туристичного обслуговування <i>План лекції</i></p> <p>1. Програмне обслуговування в туризмі. 2. Види програмних заходів та їх характеристика. 3. Принципи створення та умови виконання програм перебування туристів.</p> <p><u>Список рекомендованих джерел:</u> <u>Основний:</u> 6, 8, 9, 10. <u>Додатковий:</u> 19, 20, 21, <u>Інтернет-джерела:</u> 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29.</p> <p><i>Самостійна робота.</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції,</p>	<p>10</p> <p>2</p>

<p>програми туристичного обслуговування, рівнозважено комплектувати тури різного насичення, виду туризму</p>	<p>підготовка до семінарського заняття. Пропонуються наступні питання для поглибленого вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види та характеристика програмних заходів в туризмі [7, 8, 9, 10]. 2. Принципи створення туристичних програм [8, 9]. 3. <i>Особливості створення програм перебування туристів в залежності від видів туризму [8, 9].</i> 4. Умови виконання програм перебування туристів [8, 9]. 5. Особливості організації програм у місцях тривалого перебування туристів [8, 9]. 6. Створення інформаційної бази програм перебування туристів [8, 9]. <p style="text-align: center;"><i>Семінарське заняття 10. Принципи формування програм перебування туристів.</i> <i>Питання для обговорення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення понять: “програмне обслуговування в туризмі”, “програма перебування туристів”. 2. Види програмних заходів. 3. Елементи програм перебування туристів. 4. Види технологічних документів. 5. Перелік робіт по створенню пропозиції туристичної компанії. 6. Правила розробки програм перебування туристів. 7. Фактори, які впливають на структуру туру та комплектацію програм перебування туристів. 8. <i>Вплив типології туристів на формування програмного обслуговування.</i> 9. Вплив маршруту подорожі на формування програмного обслуговування. 10. Вплив сезонності на формування програм перебування туристів. 11. Особливості складання програм перебування в місцях тривалого перебування туристів. 12. Особливості складання програм перебування для дітей та юнацтва. 13. Особливості складання програм перебування для молоді. 14. Особливості складання програм пізнавальних турів. <p style="text-align: center;">Практична робота 4. Розроблення програми туристичного обслуговування (індивідуальний проект)</p> <p><i>Мета практичної роботи:</i> Оволодіння навиками та правилами складання програм перебування туристів; комбінацією складових елементів програм перебування з метою оптимального їх використання, прив'язкою туристичного маршруту до основних транспортних магістралей, населених пунктів; визначення найцікавіших елементів показу по маршруту та включення їх до програм обслуговування туристів;</p> <p><i>Завдання:</i> 1) Розробити маршрут туристичної подорожі та скласти програму перебування туристів; 2) Оформити технологічну документацію нового туру (технологічну карту, інформаційний лист для реклами туру); 3) Розрахувати вартість туристичної подорожі на одного туриста: а) учасника туристичної групи; б) туриста-індивідуала.</p>	<p style="text-align: center;">8</p> <p style="text-align: center;">2</p>
<p>Знати: культури та якості обслуговування,</p>	<p style="text-align: center;">Лекція 11. Організація обслуговування туристів <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Шкала потреб клієнтів та формування психологічного портрету потенційних туристів.</i> 	<p style="text-align: center;">12</p>

<p>професійної етики та культури обслуговування в туризмі</p> <p>Вміти: формування комунікативних навичок фахівців туристичного сектору</p>	<p>2. <i>Форми та стилі обслуговування клієнтів.</i></p> <p>3. <i>Формування комунікаційних навичок менеджера з продажу турів.</i></p> <p>4. <i>Професійна етика та культура обслуговування клієнтів.</i></p> <p>5. <i>Професійні стандарти працівників туристичної фірми.</i></p> <p><u>Список рекомендованих джерел:</u> <u>Основний:</u> 6, 8, 10, 11. <u>Додатковий:</u> 19, 20, 21. <u>Інтернет-джерела:</u> 24, 26, 25, 26, 27, 28, 29.</p> <p><i>Самостійна робота.</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до семінарського заняття.</p> <p>Пропонуються наступні питання для поглибленого вивчення:</p> <p>1. Основні фактори, що впливають на поведінку покупців [8, 9, 10, 18].</p> <p>2. <i>Шкала потреб клієнтів туристичної фірми [6, 7, 8, 9, 18].</i></p> <p>3. <i>Форми та стилі обслуговування клієнтів [6, 7, 8, 18].</i></p> <p>4. <i>Культура обслуговування та основні правила прийому клієнтів [10].</i></p> <p>5. <i>Формування комунікативних навичок у спілкуванні з клієнтами. Нівелювання комунікативних бар'єрів [6, 8, 10, 24].</i></p> <p>6. <i>Формування банку даних постійних клієнтів туристичної фірми [8].</i></p> <p>7. <i>Професійна етика працівників сфери обслуговування [8].</i></p> <p>8. <i>Особливості формування психологічного комфорту при здійсненні групових подорожей [8].</i></p> <p>9. Завдання та обов'язки керівника туристичної групи [8].</p> <p>10. Формування програм групових подорожей та особливості їх складання для різнотипових туристів [8].</p> <p>11. Особливості роботи турагентів з клієнтами та умови формування туристичної пропозиції при роботі з різними туроператорами [8].</p> <p><i>Практична робота 6. Техніка обслуговування турбистів та продаж турів (психологічний тренінг)</i></p> <p><i>Мета:</i> Техніка та технологія продажів в туристичній фірмі.</p> <p><i>Завдання:</i> 1) Сформувати типовий портрет основної клієнтури туристичної фірми;</p> <p>2) Згрупувати вимоги клієнтів щодо змісту програм обслуговування;</p> <p>3) Провести порівняльний аналіз (позиціонування) пропозиції туристичної фірми відносно основних конкурентів; виділити переваги власного турпродукту (на яких слід наголошувати при продажу); визначити змістовність програм обслуговування та комплексність турпродукту, а також його відповідність вимогам певних типів туристів.</p> <p>4) Використовуючи різні види комунікацій у безпосередньому спілкуванні та різноманітні методи продажу сформувати основні канали збуту продукту;</p> <p>5) Документально оформити замовлення на бронювання туристичних послуг фірми.</p>	<p>2</p> <p>8</p> <p>2</p>
<p>Знати: процесів туристичного обслуговування, шкали потреб туристів за</p>	<p>Лекція 12. Організація надання туристичних послуг в готелях</p> <p><i>План лекції</i></p> <p>1. Туристичне (сервісне) бюро в готелі (курортному, туристичному комплексі).</p> <p>2. Забезпечення умов обслуговування та надання додаткових (туристичних) послуг в місцях розміщення.</p> <p>3. Організація надання транспортних послуг туристам. Rent a car.</p>	<p>12</p> <p>2</p>

<p>стандартними економічними пакетними пропозиціями</p> <p>Вміти:</p> <p>формувати програми туристичного обслуговування, оформляти документи туристів, організувати роботу фахівців туристичного супроводу</p>	<p>4. Екскурсійне обслуговування туристів/рекреантів/відпочивальників.</p> <p>5. Туристичні формальності та правила їх виконання.</p> <p><u>Список рекомендованих джерел:</u> <u>Основний: 6, 8, 10, 11.</u> <u>Додатковий: 19, 20, 21.</u> <u>Інтернет-джерела: 24, 26, 25, 26, 27, 28, 29.</u></p> <p><i>Самостійна робота.</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до семінарського заняття.</p> <p>Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення окремих питань дисципліни на основі опрацювання законодавчих актів, спеціалізованої літератури та пошуку інформаційних джерел у середовищі Інтернет.</p> <p><i>Питання для поглибленого вивчення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація надання туристичних послуг в готелях та туристичних комплексах [7, 8, 9, 10, 18]. 2. Екскурсійне обслуговування туристів [8, 9, 13]. 3. Завдання та обов'язки гіда, гіда-перекладача та супроводжуючого (керівника, груповода) туристичної групи [8, 9, 13]. 4. Особливості роботи фахівців туристичного супроводу з іноземними туристами [8, 9, 13]. 5. Особливості організації анімаційних програм для туристів. [8, 9, 13] 6. Види та характеристика заходів дозвілля під час організації туристичних подорожей [8, 9, 13]. 7. Туристичні формальності та їх види. Правила оформлення документів туристів [8, 9, 13]. 8. Візові формальності та особливості оформлення віз в посольствах іноземних держав [8, 9, 13]. 9. Туристичні документи та правила їх оформлення [8, 9, 13]. 10. Фахівці туристичного супроводу: обов'язки, повноваження та вимоги державних стандартів [8, 9, 13]. <p><i>Семінарське заняття 12. Організація надання туристичних послуг в готелях та туристичних комплексах</i></p> <p><i>Питання для обговорення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види супутніх / характерних туристичних послуг, які надаються туристам в подорожах. 2. Туристичне (сервісне) бюро в готелі (туристичному комплексі): структура, повноваження й функції співробітників. 3. Забезпечення умов обслуговування та надання додаткових (туристичних) послуг в місцях розміщення. 4. Організація надання транспортних послуг туристам. Rent a car. 5. Екскурсійне обслуговування туристів/рекреантів/відпочивальників. 6. Анімаційні програми та організація дозвілля в місцях тривалого перебування туристів. 7. Фахівці туристичного супроводу: обов'язки, повноваження та вимоги державних стандартів 7. Умови забезпечення виконання програм туристичного обслуговування в готелях та туристичних комплексах. 8. Туристичні формальності та правила їх виконання. 	<p>8</p> <p>2</p>
<p>Знати:</p> <p>Основні умови</p>	<p>Тема 13. Управління гігієною та безпекою праці</p> <p><i>План лекції</i></p>	<p>10</p>

<p>та принципи побудови системи управління гігієною і безпекою праці в туризмі</p> <p>Вміти: формувати складові системи управління гігієною і безпекою праці в туризмі; визначати методи управління, заходи управління ГіБП</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи управління гігієною та безпекою праці (ГіБП) у підприємстві (організації). 2. Формулювання політики підприємства (організації) у сфері ГіБП. 3. Цілі підприємства (організації) у сфері ГіБП (встановлення ступені відповідності ГіБП встановленій політикою підприємства). 4. Запровадження та функціонування системи управління ГіБП. 5. Забезпечення ресурсами, визначення функційних обов'язків і повноважень відповідальних осіб. 6. Моніторинг і вимірювання характеристик діяльності підприємства (організації) у сфері ГіБП. 7. Внутрішній аудит і система управління ГіБП. <p><u>Список рекомендованих джерел:</u> <u>Основний:</u> 1, 2, 3. <u>Додатковий:</u> 22, 24. <u>Інтернет-джерела:</u> 24, 26, 27, 28, 29.</p> <p><i>Самостійна робота.</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до семінарського заняття.</p> <p>Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення окремих питань дисципліни на основі опрацювання законодавчих актів, спеціалізованої літератури та пошуку інформаційних джерел у середовищі Інтернет.</p> <p><i>Питання для поглибленого вивчення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вимоги до системи управління ГіБП [8, 24]. 2. Вимоги до політики підприємства (організації) у сфері ГіБП [8, 24]. 3. Доведення вимог у сфері ГіБП до відома співробітників, партнерів, інших зацікавлених сторін [8, 24]. 4. Цілі підприємства (організації) у сфері ГіБП (встановлення ступені відповідності ГіБП встановленій політикою підприємства (організації), управління ГіБП для усунення чи зниження ризику, підтримання і постійне поліпшення стану ГіБП, демонстрація відповідності стандарту ДСТУ OHSAS 18001:2010 зацікавленим сторонам) [8, 24]. 5. Програма (-и) підприємства (організації) для досягнення цілей у сфері ГіБП. Вимоги до програми у сфері ГіБП. Організація контролю за виконанням програми у сфері ГіБП [8, 24] 6. Запровадження та функціонування системи управління ГіБП [8, 24]. 7. Забезпечення компетентності, підготовленості та обізнаності відповідальних осіб [8, 24]. 8. Інформування і консультування працівників підприємства, підрядників, споживачів, інших зацікавлених осіб та їхня участь у функціонуванні системи [8, 24]. 9. Розроблення і управління документацією системи управління ГіБП [8, 24]. 10. Операційне управління роботами пов'язаними із ризиками [8, 24]. 11. Ідентифікування небезпек, оцінювання ризиків та визначання засобів управління ними; аудити ГіБП [8, 24]. 12. Контроль діяльності підприємства (організації) у сфері ГіБП [8, 24]. 13. Аналіз системи управління ГіБП (на предмет придатності, адекватності та дієвості) керівництвом підприємства (організації) [8, 24]. <p><i>Семінарське заняття 13. Управління гігієною та безпекою праці</i> <i>Питання для обговорення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формулювання політики підприємства (організації) у сфері ГіБП. 	<p>2</p> <p>6</p>
--	--	-------------------

	<p>персоналу і споживачів при оповіщенні [8, 24].</p> <p>4.Планування і організація евакуаційних заходів на об'єктах сфери торгівлі, управління, інформаційних технологій, транспорту, готельного та ресторанного бізнесу на випадок аварій, катастроф, стихійного лиха і у разі війни [8, 24].</p> <p><i>Семінарське заняття 14. Система цивільного захисту підприємства</i> <i>Питання для обговорення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Техногенні катастрофи та безпека туризму. Інтенсивність прояву небезпечних факторів залежно від виду середовища виникнення. 2. Пандемія вірусних захворювань та методи застереження їх поширення. 3. Превентивні та ситуаційні норми: експертиза, ліцензування, сертифікація, аудит; підвищення технологічної безпеки виробничих процесів та експлуатаційної надійності об'єктів сфери торгівлі, управління, інформаційних технологій, транспорту, готельного та ресторанного бізнесу, підготовка об'єктів і їх систем життєзабезпечення до роботи в умовах НС. 4. Норми забезпечення, порядок зберігання й видачі засобів індивідуального захисту на об'єктах господарювання. 5. Захист працівників підприємства у надзвичайних ситуаціях. 	2
		180/6

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Законодавчі, нормативні документи:

1. Про туризм: Закон України, ВВР, 2004, № 13, ст.180 (в редакції Закону № 1282-IV від 18.11.2003), [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Ліцензійні умови провадження туроператорської діяльності / постанова КМУ від 11 листопада 2015 р. № 991 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
3. Про захист прав споживачів: Закон України (за станом на 1.12.2005 р), ВВР, 2014, N 44, ст.2040 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України (за станом на 02.09.2014), ВВР, 2014, N 44, ст.2040 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
5. Про схвалення Стратегії розвитку туризму і курортів на період до 2026 року / Розпорядження Кабінету Міністрів України № 168-р — редакція від 16.03.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249826501>

Основний:

7. Галасюк С., Нездоймінов С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навч.посібник. – К.: ЦУЛ, 2019 р. – 178 с.
7. Мальська М., Бордун О. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: навч.посібник. – К.: ЦУЛ, 2017. – 248 с.
8. Михайліченко Г.І., Єременко А.Ю. Організація туристичних подорожей: навчально-методичний посібник. – К.: КНТЕУ, 2011р. – 392с.*
9. Михайліченко Г.І. Туроперейтинг: підручник. – К.: КНТЕУ, 2018 р. – 304 с.*
10. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Поколюдна та ін.; за заг. редакцією І.М. Писаревського. – Х: ХНАМГ, 2008. – 541с.

Додатковий:

11. Абрамов В.В. Історія туризму: підруч. / В.В. Абрамов, М.В. Тонкошкур. – Харків: Видавництво «Форт», 2010. – 286 с.
12. Бабарицька В.К. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: навч. посібник. / В.К. Бабарицька, О.Ю. Малиновська. – К.: Альтпрес, 2004. – 288с.
13. Гуменюк Г.М. Організація туристичних подорожей: Навчально- методичний посібник. — Івано-Франківськ: НАІР, 2014. — 364 с.
14. Любіцева О.О. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник / О.О. Любіцева, В.К. Бабарицька. – К.: Вид.-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 335 с.
15. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг: геопросторові аспекти. – 3-є вид., перероб. та доп.: навч.посібник. – К.: Альтерпрес, 2005. – 436 с.
16. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.

17. Кабушкин Н.И. Организация туризма / Кабушкин Н.И., Дурович О.П. – Мн.: БГЭУ, 2004 г. – 347 с.
18. Писаревський І.М. Планування та організація туристських маршрутів: підручник / І.М.Писаревський, М.В. Тонкошкур. – Х: ХНАМГ, 2011. – 304 с.
19. Устименко Л.М. Основи туризмознавства: навчальний посібник/ Л.М.Устименко. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Альтерпрес, 2011. – 345 с.
20. Фастовець О.О. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів: Навч. Посібник. – К: Музична Україна, 2003. – 190 с.
21. Холловой Дж. К. Туристический бизнес: навчальний посібник, пер. с 7-го англ.изд. / Дж.К. Холловой, Н.Тейлор. – К.: Знання, 2007. – 798 с.

Интернет-джерела

22. <https://www.unwto.org> – офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації.
23. <https://my.gov.ua/info/department/4042/details> - сайт Державного агентства розвитку туризму України.
24. www.tourlib.net – туристична бібліотека статей, методичних розробок, електронних видань, тощо.
25. <http://www.ukraine.online.com.ua> – сайт про потенціал та ресурси національного туризму
26. <http://www.tour.com.ua> – інформаційний сайт про туристичні дестинації України.
27. <http://www.tau.org.ua/> - сайт Туристичної асоціації України.
28. <http://www.altu.com.ua/> - сайт Асоціації лідерів турбізнесу України.
29. <http://www.ntoukraine.org> – сайт Національної туристичної організації України.

*- наявні в бібліотеці КНТЕУ.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
програми дисципліни «Організація туризму»

Погоджено
Завідувач кафедри туризму та
рекреації

_____ Т.І. Ткаченко

«_____» _____ 2021р.

Погоджено
Співзасновник туристичної компанії
«Travel Professional Group», директор
департаменту

_____ О.В. Бойко

«_____» _____ 2021р.

Погоджено
Гарант освітньої програми «Готельно-
ресторанна справа / Hotel and
Restaurant Business»

_____

«_____» _____ 2021р.

Погоджено
Гарант освітньої програми
«Германські мови та література
(переклад включно), перша –
англійська/ Germanic Languages and
Literatures (translation including), first –
English»

_____

«_____» _____ 2021р.

Погоджено
Гарант освітньої програми
«Технологія та організація
ресторанного бізнесу / Technology and
Organization of Restaurant Business»

_____

«_____» _____ 2021р.

Погоджено
Гарант освітньої програми «Готельний
і ресторанний менеджмент / Hotel and
Restaurant Management»

_____

«_____» _____ 2021р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
Робочої програми дисципліни «Організація туризму»

Погоджено
Завідувач кафедри туризму та
рекреації

_____ Т.І. Ткаченко

«_____» _____ 2021р.

Погоджено
Співзасновник туристичної компанії
«Travel Professional Group», директор
департаменту

_____ О.В. Бойко

«_____» _____ 2021р.

Погоджено
Гарант освітньої програми «Готельно-
ресторанна справа / Hotel and
Restaurant Business»

_____

«_____» _____ 2021р.

Погоджено
Гарант освітньої програми
«Германські мови та література
(переклад включно), перша –
англійська/ Germanic Languages and
Literatures (translation including), first –
English»

_____

«_____» _____ 2021р.

Погоджено
Гарант освітньої програми
«Технологія та організація
ресторанного бізнесу / Technology and
Organization of Restaurant Business»

_____

«_____» _____ 2021р.

Погоджено
Гарант освітньої програми «Готельний
і ресторанний менеджмент / Hotel and
Restaurant Management»

_____

«_____» _____ 2021р.